

**PRIOPĆENJE
SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE**

Molimo korisnike da prilikom upotrebe/uporabe
podataka obavezno/obvezno navedu izvor
User are kindly requested to mention data source

GODINA / YEAR III

SARAJEVO, 20.08.2009.

BROJ / NUMBER: 7

**INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI
U JULU 2009. GODINE
CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA
JULY 2009**

U julu 2009. godine mjesečna inflacija 0,7%

Cijene proizvoda i usluga, koji se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u julu 2009. godine u odnosu na juni 2009. godine više su u prosjeku za 0,7%.

Više cijene u odjeljcima alkoholna pića i duhan, te prevoz

U julu 2009. godine u odnosu na juni 2009. godine došlo je do povećanja cijena u odjeljcima Alkoholna pića i duhan 16,8%, te Prevoz 3,2%.

U odjeljcima Alkoholna pića i duhan i Prevoz poskupljenja su najvećim dijelom uzrokovana uvođenjem akciza na duhanske proizvode i gorivo.

Niže cijene hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata, odjeće i obuće, namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće, te ostalih dobara i usluga

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u julu 2009. godine u odnosu na juni 2009. godine najviše su snižene cijene u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića 1,1%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 0,3%, Odjeća i obuća 0,1%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće 0,1%, te Ostala dobra i usluge 0,1%.

In July 2009 monthly inflation 0,7%

In July 2009 compared to June 2009, the prices of products and services measured by Consumer Price Index increased on average by 0,7%.

Higher prices in the divisions of alcoholic beverages and tobacco and transport

In July 2009 related to June 2009, the prices went up on average by 16,8% in Alcoholic beverages and Tobacco and by 3,2% in Transport division.

The increase of the prices in the Alcoholic beverages and Tobacco and Transport divisions was largely caused by the introduction of excise for the tobacco products and fuels.

Lower prices for food and non-alcoholic beverages, housing, water, electricity, gas and other fuels, clothing and footwear, furnishings, household equipment and routine maintenance of the house, and miscellaneous goods and services

Viewed by COICOP classification divisions, in July 2009 compared to June 2009, the prices decreased on average by 1,1% in Food and non-alcoholic beverages division, by 0,3% in Housing, water, electricity, gas and other fuels division, 0,1% in Clothing and footwear division, by 0,1% in Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house division and 0,1% in Miscellaneous goods and services division.

U odjeljku Hrana i bezalkoholna pića evidentirano je sniženje cijena mesa, mlijeka, sira i jaja, masti i ulja, te pojedinih vrsta voća i povrća.

U odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti došlo je do sniženja cijena plina.

U odjeljku Odjeća i obuća zabilježeno je sniženje cijena sezonske odjeće i obuće.

Ostali odjeljci bez promjena cijena

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u julu 2009. godine u odnosu na juni 2009. godine u ostalim odjeljcima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene cijena.

Godišnja deflacija u julu 2009. godine 1,2%

Cijene u julu 2009. godine u odnosu na juli 2008. godine u prosjeku su niže za 1,2%, dok je dvanaestomjesečni rast cijena u prosjeku bio 2,9%.

Na godišnjem nivou najveća povećanja cijena su zabilježena u odjeljcima Alkoholna pića i duhan 18,3%, Restorani i hoteli 4,2%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 3,8%, Rekreacija i kultura 2,6%, Komunikacije 2,0%, Ostala dobra i usluge 1,7%, te Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće i Zdravstvo 0,6%.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena

Mjereno pomoću indeksa potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u Bosni i Hercegovini u julu 2009. godine u odnosu na juni 2009. godine evidentirano je prosječno povećanje cijena od 0,6%.

Prema mjerenjima Eurostata (Statističkog ureda Evropske unije) godišnja deflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u julu 2009. godine u području eura je bila 0,7%, dok je u EU-27 inflacija iznosila 0,2%.

Najveće godišnje stope inflacije u julu 2009. godine zabilježene su u Rumuniji 5,0%, Mađarskoj 4,9% Poljskoj 4,5%, Litvaniji 2,6%, Latviji 2,1%, Švedskoj 1,8% i Finskoj 1,2%, a stope deflacije u istom periodu zabilježene su u Irskoj -2,6%, Belgiji -1,7%, Luksemburgu -1,5%, Portugalu i Španiji -1,4%, Francuskoj -0,8% i Estoniji -0,5%.

The prices of meat, milk, cheese and eggs, oils and fats, and some sorts of fruits and vegetables decreased in Food and non-alcoholic beverages division.

In division Housing, water, electricity, gas and other fuels the prices of gas were decreased.

In Clothing and footwear division the prices of seasonal clothing and footwear decreased.

Other divisions without changes of prices

Viewed by COICOP classification divisions, in July 2009 compared to June 2009, the prices in other divisions did not change.

In July 2009 annual deflation 1,2%

The consumer prices in July 2009 compared to July 2008 decreased on average by 1,2% and twelve month growth of prices was 2,9%.

On Annual level, the largest price increases were in Alcoholic beverages and Tobacco division by 18,3%, Restaurants and hotels division 4,2%, Housing, water, electricity, gas and other fuels division 3,8%, Recreation and culture division 2,6%, Communication division 2,0%, Miscellaneous goods and services division 1,7%, Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house and Health division by 0,6%.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices

Measured by consumer price index with temporary reductions of prices, consumer prices in Bosnia and Herzegovina in July 2009 compared to June 2009 were higher on average by 0,6%.

According to the Eurostat report (the Statistical Office of the European Community), in Euro area annual deflation was 0,7% and in EU-27 annual inflation was 0,2% in June 2009.

The highest annual rates were observed in Romania 5,0%, Hungary 4,9%, Poland 4,5%, Lithuania 2,6%, Latvia 2,1%, Sweden 1,8% and Finland 1,2%, and the lowest deflation rates in June 2009 were in Ireland -2,6%, Belgium -1,7%, Luxembourg -1,5%, Portugal and Spain -1,4%, France -0,8% and Estonia -0,5%.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u julu 2009. godine
The Consumer Price Index according COICOP classification in July 2009

COICOP	Odjeljak	Struktura Structure (%)	<u>VII 2009</u> XII 2008	<u>VII 2009</u> VI 2009	<u>VII 2009</u> VII 2008	<u>I-VII 2009</u> I-VII 2008	<u>VIII 2008 - VII 2009</u> VIII 2007 - VII 2008	<u>VII 2009</u> Ø 2005	Division	COICOP
00	CPI - ukupno	100	99.1	100.7	98.8	100.1	102.9	115.1	<i>CPI - Total</i>	00
01	Hrana i bezalkoholna pića	32.9	98.1	98.9	97.8	100.9	104.6	122.9	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>	01
02	Alkoholna pića i duhan	3.1	117.7	116.8	118.3	104.1	103.0	120.3	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>	02
03	Odjeća i obuća	3.9	97.4	99.9	95.9	96.3	96.8	90.2	<i>Clothing and footwear</i>	03
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	26.5	92.2	99.7	103.8	105.4	107.4	124.4	<i>Housing, water, electricity, gas and other fuels</i>	04
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	6	99.3	99.9	100.6	101.8	102.3	104.5	<i>Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>	05
06	Zdravstvo	3.4	100.4	100.0	100.6	100.4	100.3	111.3	<i>Health</i>	06
07	Prevoz	8.9	100.4	103.2	86.4	88.0	96.2	108.2	<i>Transport</i>	07
08	Komunikacije	2.6	99.8	100.0	102.0	102.0	103.2	123.1	<i>Communication</i>	08
09	Rekreacija i kultura	3.6	100.8	100.0	102.6	104.3	104.9	113.9	<i>Recreation and culture</i>	09
10	Obrazovanje	0.9	100.2	100.0	99.4	99.4	99.9	108.7	<i>Education</i>	10
11	Restorani i hoteli	2.5	101.1	100.0	104.2	106.2	106.8	119.7	<i>Restaurants and hotels</i>	11
12	Ostala dobra i usluge	5.5	100.7	99.9	101.7	103.0	103.3	107.1	<i>Other goods and services</i>	12

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u julu 2009. godine
Consumer Price Index with temporary reductions of prices in July 2009

COICOP		Struktura Structure (%)	<u>VII 2009</u> XII 2008	<u>VII 2009</u> VI 2009	<u>VII 2009</u> VII 2008	<u>I-VII 2009</u> I-VII 2008	<u>VIII 2008 - VII 2009</u> VIII 2007 - VII 2008	<u>VII 2009</u> Ø 2005		COICOP
00	CPI-ukupno	100,00	99,0	100,6	98,7	100,1	102,8	115,0	<i>CPI-Total</i>	00

Mjesečni indeksi potrošačkih cijena (Ø 2005 = 100)
Monthly Consumer Price Index (Ø 2005 = 100)

Godina Year	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005	98,9	99,5	100,1	99,3	99,3	99,4	99,5	99,1	99,9	101,4	101,7	101,9
2006	106,0	106,5	106,5	105,6	106,5	106,3	105,7	105,5	105,6	106,3	106,4	106,6
2007	106,9	107,2	107,3	106,5	106,7	106,3	106,0	106,5	107,3	109,5	110,7	111,9
2008	113,4	113,8	114,9	114,4	115,4	116,5	116,5	116,6	116,7	117,5	116,8	116,1
2009	116,0	115,9	115,7	114,4	114,2	114,3	115,1					

Mjesečni indeks potrošačkih cijena, ukupno
Monthly Consumer Price Index, total

Godina Year	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Prethodni mjesec = 100 <i>Previous Month = 100</i>												
2005.	101,4	100,5	100,6	99,2	100,0	100,1	100,1	99,7	100,8	101,5	100,3	100,2
2006.	104,0	100,4	100,1	99,1	100,9	99,8	99,4	99,9	100,1	100,7	100,0	100,2
2007.	100,3	100,3	100,1	99,2	100,2	99,6	99,7	100,5	100,8	102,1	101,1	101,1
2008.	101,4	100,4	101,0	99,6	100,9	100,9	100,1	100,1	100,1	100,7	99,4	99,4
2009.	99,9	99,9	99,9	98,8	99,9	100,1	100,7					
Isti mjesec prethodne godine = 100 <i>The same month of the previous year = 100</i>												
2005.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2006.	107,2	107,0	106,5	106,4	107,3	106,9	106,2	106,5	105,7	104,9	104,6	104,6
2007.	100,9	100,7	100,7	100,8	100,2	100,0	100,3	100,9	101,6	103,0	104,1	104,9
2008.	106,2	106,2	107,1	107,5	108,2	109,6	109,9	109,5	108,7	107,3	105,5	103,8
2009.	102,3	101,8	100,7	100,0	99,0	98,2	98,8					
Decembar prethodne godine = 100 <i>December of the previous year = 100</i>												
2005.	101,4	101,9	102,5	101,7	101,7	101,9	101,9	101,6	102,4	103,9	104,2	104,5
2006.	104,0	104,4	104,5	103,6	104,5	104,3	103,6	103,5	103,6	104,3	104,3	104,6
2007.	100,3	100,6	100,7	99,9	100,1	100,1	99,4	99,9	100,7	102,8	103,8	104,9
2008.	101,4	101,8	102,7	102,3	103,1	104,1	104,2	104,2	104,3	105,1	104,4	103,8
2009.	99,9	99,8	99,7	98,5	98,4	98,4	99,1					

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena, jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2009. godini čine 626 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Dobo, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of average prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the respresentative list of products that in year 2009 consisting of 626 different items Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Dobo, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anкета o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2007. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2004. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors receive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurement that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2007, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2004, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) The COICOP breaks consumer expenditure is divided into twelve different groups of consumer goods and services.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2005. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder, jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definiranog ranijeg perioda.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2005.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased, a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation, i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Change of rate: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period, in a specific period of time.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku BiH

*Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/phone: (33) 220 626, faks/fax: (33) 220 622*

Odgovara direktor Zdenko Milinović.

Person responsible: Zdenko Milinović, Director General

Pruredili: Edin Šabanović, Rubina Ligata i Selma Bajramović

Prepared by: Mr. Edin Šabanović, Ms. Rubina Ligata and Ms. Selma Bajramović

Tiraž: 100 primjeraka

100 copies printed

Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.ba

Internetske stranice/Web site: <http://www.bhas.ba>

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.

First Release data are also published on the Internet